

Фонд
Демократичні ініціативи
імені Ілька Кучеріва

РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ

ПОВОЄННЕ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ ТА МЕДІАСПОЖИВАННЯ

МЕТОДОЛОГІЯ

Загальнонаціональне опитування проведене **Фондом «Демократичні ініціативи» ім. Ілька Кучеріва** спільно з Центром політичної соціології у період з **3 по 12 березня 2024 року** на замовлення медіамережі «Вікно Відновлення» (UA Recovery Window Media Network).

Методом face-to-face опитано **2001 респондент** віком від 18 років, які проживають у Вінницькій, Волинській, Дніпропетровській, Житомирській, Закарпатській, Запорізькій, Івано-Франківській, Київській, Кіровоградській, Львівській, Миколаївській, Одеській, Полтавській, Рівненській, Сумській, Тернопільській, Харківській, Херсонській, Хмельницькій, Черкаській, Чернігівській, Чернівецькій областях та місті Києві.

У Запорізькій, Харківській та Херсонській областях опитування проводилося лише на території, підконтрольних українському уряду і де не ведуться бойові дії.

Опитування проводилося за багатоступеневою вибіркою із застосуванням випадкового відбору населених пунктів на перших етапах та квотним відбором респондентів на заключному етапі. Вибіркова сукупність відтворює демографічну структуру дорослого населення територій, на яких проводилося опитування, станом на початок 2022 року.

Максимальна випадкова похибка вибірки не перевищує 2,3%.

Водночас додаткові систематичні відхилення вибірки можуть бути зумовлені наслідками російської агресії, зокрема, вимушеною евакуацією мільйонів громадян.

Склад макрорегіонів:

- Захід – Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Рівненська, Тернопільська, Чернівецька області;
- Центр – Вінницька, Житомирська, Київська, Кіровоградська, Полтавська, Сумська, Хмельницька, Черкаська, Чернігівська області, а також місто Київ;
- Південь – Запорізька, Миколаївська, Херсонська та Одеська області;
- Схід – Дніпропетровська, Харківська області.

РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ

Війна та перемога

Як і в попередніх опитуваннях Фонду, відносна більшість українців (40%) розглядатиме як перемогу у війні ситуацію, коли російські війська покинуть усю територію України, а кордони держави будуть відновлені у межах станом на січень 2014 року.

Порівняно з червнем 2023 року спостерігається незначна тенденція до зростання толерування у суспільстві звершення війни за умов, якщо нині окуповані території залишаться і надалі окупованими Росією: 9% у березні 2024 р. порівняно з 2,4% у червні 2023 р. Найбільша частка респондентів, які готові на завершення війни без деокупації окупованих територій, проживає у південних областях – 16%, що на 7% більше порівняно з медіанним значенням у решті областей.

Повоєнне відновлення України

36% опитаних респондентів мають рідних, знайомих чи сусідів, чиє житло було зруйноване під час бойових дій чи повітряних обстрілів. Крім того, близько 7% респондентів повідомили, що їхнє житло було повністю чи частково зруйноване. Серед тих респондентів, які стикнулися з руйнуванням житла або знайомі з особами, які стикнулися з руйнуванням житла внаслідок воєнних дій, 52% не задоволені зусиллями держави щодо його відновлення. Тим, як держава відновлює зруйноване житло, задоволена чверть опитаних українців.

Абсолютна більшість опитаних (68%) переконана, що після закінчення війни Україна відновить свій довоєнний соціально-економічний потенціал. Не згодні з цим твердженням 15% респондентів. Найбільш скептично налаштовані щодо здатності країни відновити свій соціально-економічний потенціал мешканці південних областей: 31% респондентів із Південного макрорегіону не вірять у це, порівняно з медіанним значенням 13% в решті макрорегіонів.

Процес повоєнного відновлення України, на думку більшості, не буде швидким і займе щонайменше від 2 до 5 років. Так вважає 16,5% респондентів. 21% опитаних оцінили тривалість процесу відновлення у 5–8 років. 18% опитаних відводять етапу відбудови 8–10 років. 22% респондентів вважають, що Україні знадобиться понад 10 років для відновлення після війни.

Сповільнювати темп повоєнної відбудови можуть, на думку опитаних, передусім величезний масштаб руйнувань (70%), корупція на національному (58%) та місцевому рівнях (52%).

Найбільш актуальними напрямками повоєнного відновлення країни більшість опитаних вважає: розмінування територій (76,5%); відновлення зруйнованого житла та інфраструктури (73%); психологічну допомогу (51%); інтеграцію ветеранів у післявоєнне життя (51%) і створення нових робочих місць та перекваліфікацію працездатного населення (50,5%).

Ключову роль у відновленні України, на думку респондентів, відіграватиме уряд України (53%) та іноземні держави (51,5%).

Безпосередньо долучитися до повоєнної відбудови країни фінансово або через волонтерство мають намір 15% та 19% відповідно. Пасивно долучитися до відновлення держави як працевлаштована економічно активна частина населення готові 51% опитаних. 19,5% респондентів готові здобути нову кваліфікацію чи навички, щоб долучитися до проєктів з відбудови країни. 15% опитаних українців не бачать себе учасниками повоєнного відновлення України.

Молодь та респонденти середнього віку частіше, ніж респонденти, яким за 60, готові долучитися до будь-яких запропонованих в опитуванні активностей з повоєнного відновлення. Водночас 43% респондентів, яким за 60 років, заявили, що не бачать себе учасниками відновлення країни, порівняно з медіанним значенням 6% серед респондентів інших вікових груп.

Як волонтери до повоєнного відновлення найактивніше готові долучатися респонденти з південних (26%), східних (22%) і центральних (19%) областей. Водночас опитане населення західних областей частіше за інших виявляло готовність підтримати відновлення фінансово: 22% порівняно з медіанним значенням 14% серед решти макрорегіонів.

Майже половина респондентів (49%) згодні з твердженням, що державні програми та реформи існують лише на папері і не досягають бажаного ефекту на практиці. Не згодні з цим лише 15% опитаних. Найбільш скептично до реальної корисності реформ і державних програм ставляться мешканці східних областей: 63% порівняно з медіанним значенням 45% серед решти макрорегіонів.

Серед респондентів немає однаковості щодо того, чи можуть люди з інших населених пунктів країни зрозуміти проблеми відновлення населеного пункту респондента. З цією тезою згодні 28% опитаних, тоді як не згодні – 33%. Відчуття ізольованості у питанні майбутнього досвіду повоєнного відновлення найпоширеніше серед населення східних областей. Так 40% респондентів, які проживають у східних областях, вважають, що населення інших населених пунктів не зможе зрозуміти їхні проблеми. Серед населення решти макрорегіонів цю тезу підтримують не більше 28% опитаних.

48% респондентів покладають відповідальність за проблеми з відновленням на місцях на наслідки непродуманої політики місцевої влади. З цим не згодні 17% опитаних українців. Найчастіше відповідальність на місцеву владу поклали жителі південних (54%) і центральних (50%) областей, найменше – мешканці західних областей (40%).

Попри руйнування інфраструктури, опитані українці не готові відсувати питання захисту довкілля на другий план. 42% респондентів не погодилися з твердженням, що за умов фізичних руйнувань інфраструктури розмови про захист довкілля не на часі. Лише 23% опитаних погодилися з цим твердженням. Мешканці південних областей частіше повідомляли, що питанням захисту довкілля можна пожертвувати в умовах повоєнного відновлення: 37% порівняно з медіанним значенням 24,5% серед решти макрорегіонів.

Опитані українці мають переважно песимістичні очікування щодо реалізації західної фінансової допомоги: 57% респондентів переконані, що вона буде розкрадена під час відновлення. Не

згодні з цим 10% опитаних. Найчастіше респонденти, які очікують того, що західна фінансова допомога на відновлення буде розкрадена, проживають у південних і східних областях: 74% та 69% порівняно з медіанним значенням 49,5% серед населення решти макрорегіонів.

Попри очікування, що процес повоєнної відбудови буде йти пліч-о-пліч з корупцією, здебільшого українці (44%) все ж вірять, що під час відбудови з'являться і можливості позбавитися довоєнних недоліків державної політики. Однак 11% респондентів не погодилися з цим твердженням. Найбільш песимістично налаштовані щодо покращення державної політики в процесі відновлення мешканці південних областей: 21,5% порівняно з медіанним значенням 10% серед мешканців інших областей.

Довіра до соціальних інститутів

З усіх запропонованих респондентам соціальних інститутів найбільше опитані українці довіряють журналістам-розслідувачам і Президенту. Баланс довіри до них становить +35% і +19%, відповідно. Медіа та місцеві органи влади мають значно нижчий, хоч і позитивний, баланс довіри. Натомість Уряд (-35%), Верховна Рада (-45%) і чиновники (-51%) мають негативний баланс довіри: більшість респондентів їм скоріше не довіряє, ніж довіряє.

Порівняно з опитуванням Фонду у 2022 році, баланс довіри до усіх запропонованих політичних інститутів знизився: до Президента на 52%, до Верховної Ради на 26%, до Уряду на 28%, до чиновників на 5%, до голови населеного пункту на 27%, до місцевої ради на 28%. Втім, баланс довіри до цих органів влади все ще залишається вищим за довоєнний рівень. Виняток становлять місцеві органи влади, баланс довіри до яких наразі нижчий, ніж був у 2021 році.

Медіаспоживання

Найбільше опитані респонденти, за власними ж оцінками, цікавляться в Інтернеті інформацією про війну з Росією (+72%¹), історичні події (+40,5%), культуру (+35%) і економіку (+29%). Найменший інтерес викликають такі теми, як інформація про товари та послуги (+2%), ремонт (-3,5%), ведення сільського господарства (-5%) і життя знаменитостей (-35%). Незважаючи на те, що тема війни викликає найбільший інтерес у респондентів, пов'язана з нею тема політики має значно нижчий баланс зацікавленості – +5,5%.

Основними джерелами інформації про щоденні новини для опитаних українців є Youtube (41%), місцеві Telegram-канали (39%), загальнонаціональні Telegram-канали (37%), Facebook (36%), інші люди (35%) та телемарафон «Єдині новини» (38%). Найменш популярними серед запропонованих варіантів є супутникове телебачення (17%) та радіо (13%).

Найчастіше отримують інформацію з Єдиного телемарафону мешканці західних областей: 46% порівняно з медіанним значенням 36% серед населення решти областей. Мешканці західного макрорегіону також частіше отримують новини з групових чатів у Вайбер/WhatsApp/Telegram: 45% порівняно з медіанним значенням 29%. Натомість жителі південних і східних областей частіше дізнавалися про новини з місцевих Telegram-каналів: 55% порівняно з медіанним значенням 33% серед населення західних і центральних областей.

---

¹ Тут і далі в цьому абзаці відсотки подані для балансу зацікавленості розрахованому як різниця між часткою зацікавлених і не зацікавлених темою

Найпопулярнішими соціальними мережами серед респондентів є Telegram (62%), Facebook (53,5%), Instagram (31%), Tiktok (30%). Близько 18% опитаних повідомили, що взагалі не користуються соціальними мережами. Респонденти використовують соціальні мережі переважно для спілкування (67%), перегляду стрічки новин інформаційних ресурсів (38%) та стеження за подіями своїх знайомих (35%).

Вирішуючи, чи довіряти певному медіа-ресурсу, респонденти спираються на такі критерії, як час взаємодії з медіа-ресурсом (27%), поради інших (27%), порівняння з іншими джерелами інформації (24%), довіру до автора чи команди авторів, які ведуть ресурс (23%).

Інформацію про життя громади, у якій проживають, українці отримують переважно або з особистого спілкування з іншими людьми (45%), або з місцевих Telegram-каналів чи груп у Facebook (43%). Ці два джерела інформації про місцеві новини є найпопулярнішими в усіх макрорегіонах. Водночас у західних областях частіше за інших дізнаються місцеві новини з місцевих газет, радіо і телебачення: 39% порівняно з медіанним значенням 23% серед інших макрорегіонів.

Серед респондентів є запит на більше інформації про наслідки війни у громаді (56%), економічне життя громади (32%) та про визначних і яскравих людей громади (28%) у місцевих ЗМІ. Населення східних областей частіше за інших воліло б отримувати більше інформації про історію власного краю у місцевих ЗМІ: 33% порівняно з медіанним значенням 22,5% серед інших областей.

Повідомлення від органів влади про події війни та актуальні події в країні загалом опитані українці отримують здебільшого з Telegram-каналів органів влади (36%), Facebook-акаунтів органів влади та їхніх представників (22%), виступів представників влади на телебаченні та радіо (19%), YouTube-каналів органів влади та їхніх представників (13%). Найменш популярними джерелами отримання інформації від влади виявилися канали органів влади у WhatsApp (3%) і акаунти органів влади у X (2,5%). 16% респондентів під час опитування заявили, що практично зовсім не бачать повідомлень від органів влади.

За словами респондентів, власну громадянську та політичну активність в Інтернеті вони виявляють переважно через отримання інформації про політику та політичні заходи (19%), реагування на публікації з громадсько-політичних питань (15%), підпис петицій і колективних звернень (11%), а також просування заходів, ініційованих іншими користувачами (10%). Близько 60% респондентів повідомили, що не беруть участі в жодному із запропонованих видів громадсько-політичної активності в Інтернеті.

41% респондентів відповіли, що не готові взаємодіяти з органами державної влади через мережу Інтернет. Ті, хто готовий до такої взаємодії, воліли б, щоб вона відбувалася через повідомлення про небезпечні та підозрілі знахідки, такі як зброя чи вибухівка (20%). Найменш бажаною для українців є взаємодія з органами державної влади у вигляді запитів на отримання публічної інформації (10%) та ініціювання електронних петицій (10%).

ТАБЛИЦІ

1. Яку ситуацію Ви особисто розглядатимете як перемогу у війні? (у %; респонденти могли обрати одну відповідь)

	Березень 2024	Червень 2023	Лютий 2022	Грудень 2022	Серпень 2022
Припинення бойових дій, навіть якщо російська армія втримається на територіях, які наразі є окупованими (Херсонщина, Запорізька область, Донбас, Крим)	8,9	2,5	4,6	3,3	3,1
Вигнання російських військ за лінію станом на 23 лютого 2022 (ОРДЛО і Крим лишаються окупованими)	10,3	10,2	4,6	6,2	7,4
Вигнання російських військ за лінію державного кордону, втому числі на Донбасі (Крим лишається окупованим)	6,5	7,4	4,4	8,0	8,7
Вигнання російських військ з усієї території України та відновлення кордонів станом на січень 2014 року	40,1	42,5	46,9	54,1	54,7
Знищення російської армії та сприяння повстанню/розпаду всередині Росії	22,3	25,5	30,8	22,4	20,4
Інше	1,7	3,9	1,0	0,3	0,4
Важко відповісти	10,1	8,0	7,6	5,6	5,3

1.1. Розподіл за поточним макрорегіоном проживання респондентів (у %; респонденти могли обрати одну відповідь)

	Захід	Центр	Південь	Схід
Припинення бойових дій, навіть якщо російська армія втримається на територіях, які наразі є окупованими (Херсонщина, Запорізька область, Донбас, Крим)	8,7	6,7	15,8	9,0
Вигнання російських військ за лінію станом на 23 лютого 2022 (ОРДЛО і Крим лишаються окупованими)	13,4	8,5	11,5	9,0
Вигнання російських військ за лінію державного кордону, втому числі на Донбасі (Крим лишається окупованим)	7,9	5,2	7,5	6,7
Вигнання російських військ з усієї території України та відновлення кордонів станом на січень 2014 року	31,1	45,3	35,8	44,6
Знищення російської армії та сприяння повстанню/розпаду всередині Росії	20,0	25,7	24,7	15,7
Інше	0,0	2,0	1,4	3,8
Важко відповісти	18,9	6,6	3,2	11,1

2. Чи траплялися наступні ситуації в ході бойових дій чи повітряних обстрілів з Вами, Вашими родичами чи Вашими знайомими? (у %; респонденти могли обрати будь-яку кількість відповідей)

Ваша оселя була повністю чи частково зруйнована	7,4
Оселя Ваших рідних була повністю чи частково зруйнована	12,5
Оселя Ваших сусідів/знайомих була повністю чи частково зруйнована	23,9
Жодної з перерахованих ситуацій зі мною, моїми рідними чи знайомими не трапилося	56,6
Важко відповісти	8,2

3. Чи задоволені Ви на даний момент зусиллями держави по відновленню Вашої (Ваших рідних, знайомих) зруйнованої оселі? (у %; серед респондентів, чия оселя/оселя рідних/оселя знайомих була повністю чи частково зруйнована в ході бойових дій або повітряних обстрілів)

	n = 706
Цілком задоволений	5,4
Скоріше задоволений	19,4
Скоріше не задоволений	31,9

Повністю не задоволений	19,8
Важко відповісти	23,5

4. Чи вірите Ви, що після війни Україна відновить свій довоєнний соціально-економічний потенціал? (у %)

Так	32,3
Скоріше так	36,0
Скоріше ні	9,6
Ні	5,7
Важко відповісти	16,4

4.1. Розподіл за поточним макрорегіоном проживання респондентів (у %)

	Захід	Центр	Південь	Схід
Так	23,6	38,8	24,7	35,9
Скоріше так	44,0	32,2	31,9	36,4
Скоріше ні	7,9	8,2	18,6	8,2
Ні	3,8	4,5	12,5	6,4
Важко відповісти	20,8	16,4	12,2	13,1

5. На Вашу думку, як довго триватимуть процеси відновлення України після закінчення війни? (у %; респонденти могли обрати одну відповідь)

До 1 року	0,3
Від 1 до 2 років	1,9
Від 2 до 5 років	16,5
Від 5 до 8 років	21,0
Від 8 до 10 років	17,8
Більше 10 років	21,7
Важко відповісти	21,1

6. На Вашу думку, які сфери потребуватимуть першочергового відновлення? (у %; респонденти могли обрати будь-яку кількість відповідей)

Розмінування територій, на яких проходили бойові дії	76,5
Психологічна допомога потерпілим від війни	51,2
Допомога в інтеграції ветеранів війни у післявоєнне життя	50,7
Відновлення зруйнованого житла, заводів, фабрик, шляхів сполучення	72,7
Модернізація енергетичної, комунальної та соціальної інфраструктури	41,0
Створення робочих місць, перекваліфікації та набуття нових навичок	50,5
Створення умов для якнайшвидшого повернення українців із-за кордону	32,2
Поліпшення умов для ведення дрібного бізнесу	30,8
Модернізація системи освіти та науки	23,4
Модернізація системи охорони здоров'я	25,2
Розвиток культури	12,0
Інше	1,0
Важко відповісти	4,0

7. На Вашу думку, які перешкоди заважатимуть швидкому відновленню післявоєнної України? (у %; респонденти могли обрати будь-яку кількість відповідей)

Величезні масштаби руйнувань, спричинені війною	69,8
Небажання внутрішньо переміщених осіб (ВПО) повертатися на звільнені території	19,0
Розкрадання/привласнення коштів, виділених на відбудову, представниками органів центральної влади	58,1
Несправедливість правосуддя	27,5
Відсутність професіоналів у владі	36,4
Намагання громадян нажитися на проектах з відбудови (наприклад, участь одночасно в багатьох державних та волонерських проектах без нагальної необхідності в цьому)	23,4

Розкрадання/привласнення коштів, виділених на відбудову, представниками органів місцевої влади та місцевого самоврядування (місцевими радами, мерами міст та селищ тощо)	51,9
Політичні конфлікти та розмежування у суспільстві	27,0
Недобросесність та намагання нажитися з боку підприємців та компаній, які втілюватимуть проекти з відбудови	27,6
Пасивність громадян, намагання людей покласти відповідальність за відбудову повністю на владу	16,9
Відмова закордонних партнерів надавати Україні достатньо коштів на проекти з відбудови	22,1
Дефіцит робочої сили через неповернення значної частини біженців із-за кордону	24,9
Відмова закордонних партнерів передати Україні заарештовані російські активи, аби вони були використані для відбудови	20,0
Процеси старіння населення	12,8
Інше	0,8
Важко відповісти	3,0

8. Хто, на Вашу думку, відіграватиме ключову роль у відновленні України після закінчення війни? (у %; респонденти могли обрати будь-яку кількість відповідей)

Уряд України	53,1
Місьцеве самоврядування	35,8
Бізнес	33,4
Волонтери	28,3
Іноземні держави – союзники України	51,5
Пересічні українські громадяни	29,5
Інше	1,3
Важко відповісти	12,4

9. Яку свою роль Ви особисто вбачаєте у процесах відновлення України? (у %; респонденти могли обрати будь-яку кількість відповідей)

Просто працюватиму на своєму робочому місці	50,9
Набуватиму нових кваліфікацій та навичок задля реалізації проектів відновлення	19,5
Готовий бути волонтером, допомагати людям на постраждалих територіях	18,9
Готовий підтримати фінансово та матеріально важливі проекти щодо відновлення	14,6
Інше	0,4
Не бачу себе в такій ролі	15,3
Важко відповісти	12,1

9.1. Розподіл за віком (у %; респонденти могли обрати будь-яку кількість відповідей)

	18-29 років	30-39 років	40-49 років	50-59 років	60+ років
Просто працюватиму на своєму робочому місці	51,9	58,6	64,4	62,4	24,0
Набуватиму нових кваліфікацій та навичок задля реалізації проектів відновлення	32,7	31,0	17,2	11,9	5,1
Готовий бути волонтером, допомагати людям на постраждалих територіях	28,3	24,1	16,9	15,3	9,2
Готовий підтримати фінансово та матеріально важливі проекти щодо відновлення	21,8	18,5	13,0	11,6	7,5
Інше	0,2	0,6	0,8	0,3	0,2
Не бачу себе в такій ролі	5,3	4,4	5,9	13,5	42,6
Важко відповісти	10,1	9,4	9,3	10,6	19,6

9.2. Розподіл за поточним макрорегіоном проживання респондентів (у %; респонденти могли обрати будь-яку кількість відповідей)

	Захід	Центр	Південь	Схід
Просто працюватиму на своєму робочому місці	44,0	53,2	48,0	57,7

Набуватиму нових кваліфікацій та навичок задля реалізації проєктів відновлення	19,8	18,7	21,1	19,5
Готовий бути волонтером, допомагати людям на постраждалих територіях	12,1	19,3	26,2	22,2
Готовий підтримати фінансово та матеріально важливі проєкти щодо відновлення	21,9	13,8	13,6	5,8
Інше	0,0	0,4	0,7	0,9
Не бачу себе в такій ролі	21,3	13,3	14,3	11,7
Важко відповісти	12,5	10,7	9,0	17,5

10-15. Оцініть, наскільки Ви згодні чи не згодні з наступними твердженнями:

10. Державні програми і реформи є лише на папері, а на практиці вони не досягають бажаного ефекту (у %)

Зовсім не згоден	3,0
Скоріше не згоден	11,8
Наскільки згоден, настільки й ні	36,3
Скоріше згоден	32,0
Цілком згоден	17,0

10.1. Розподіл за поточним макрорегіоном проживання респондентів (у %)

	Захід	Центр	Південь	Схід
Зовсім не згоден	1,9	3,1	5,7	2,3
Скоріше не згоден	12,8	13,8	14,0	3,2
Наскільки згоден, настільки й ні	40,0	38,0	29,4	31,9
Скоріше згоден	33,2	29,6	29,0	38,6
Цілком згоден	12,1	15,5	21,9	24,0

11. Люди з інших регіонів/міст/ сіл України не зможуть зрозуміти проблеми з відновленням мого регіону/міста/села (у %)

Зовсім не згоден	9,3
Скоріше не згоден	23,5
Наскільки згоден, настільки й ні	39,6
Скоріше згоден	19,9
Цілком згоден	7,9

11.1. Розподіл за поточним макрорегіоном проживання респондентів (у %)

	Захід	Центр	Південь	Схід
Зовсім не згоден	8,1	7,8	16,8	8,5
Скоріше не згоден	20,9	27,2	27,6	14,6
Наскільки згоден, настільки й ні	42,8	40,5	33,7	36,8
Скоріше згоден	21,9	15,9	14,3	31,3
Цілком згоден	6,2	8,6	7,5	8,8

12. Проблеми з відновленням на місцях, як от поганий місцевий транспорт чи стан житла, є наслідком непродуманої політики місцевої влади (у %)

Зовсім не згоден	3,8
Скоріше не згоден	12,9
Наскільки згоден, настільки й ні	35,8
Скоріше згоден	31,5
Цілком згоден	16,1

12.1. Розподіл за поточним макрорегіоном проживання респондентів (у %)

	Захід	Центр	Південь	Схід
Зовсім не згоден	2,6	2,6	5,7	7,0

Скоріше не згоден	12,6	13,5	12,9	11,4
Наскільки згоден, настільки й ні	44,5	33,6	27,2	34,8
Скоріше згоден	27,9	32,9	34,1	31,3
Цілком згоден	12,3	17,4	20,1	15,5

13. За умов фізичних руйнувань інфраструктури розмови про охорону довкілля не на часі (у %)

Зовсім не згоден	13,9
Скоріше не згоден	28,3
Наскільки згоден, настільки й ні	34,8
Скоріше згоден	16,7
Цілком згоден	6,4

13.1. Розподіл за поточним макрорегіоном проживання респондентів (у %)

	Захід	Центр	Південь	Схід
Зовсім не згоден	17,7	12,4	8,2	16,4
Скоріше не згоден	27,2	30,4	24,7	27,8
Наскільки згоден, настільки й ні	43,6	32,7	30,1	30,1
Скоріше згоден	10,6	16,7	25,8	18,4
Цілком згоден	0,9	7,8	11,1	7,3

14. Частина західної фінансової допомоги на відновлення буде розкрадена (у %)

Зовсім не згоден	1,8
Скоріше не згоден	8,1
Наскільки згоден, настільки й ні	32,9
Скоріше згоден	34,4
Цілком згоден	22,7

14.1. Розподіл за поточним макрорегіоном проживання респондентів (у %)

	Захід	Центр	Південь	Схід
Зовсім не згоден	0,9	2,6	1,8	1,2
Скоріше не згоден	11,3	9,8	2,9	3,2
Наскільки згоден, настільки й ні	43,8	32,6	21,1	26,6
Скоріше згоден	29,8	36,2	34,4	37,1
Цілком згоден	14,2	18,8	39,8	31,9

15. Під час відбудови України з'являться можливості позбутися також довосних недоліків державної політики (у %)

Зовсім не згоден	2,9
Скоріше не згоден	8,4
Наскільки згоден, настільки й ні	44,6
Скоріше згоден	30,4
Цілком згоден	13,9

15.1. Розподіл за поточним макрорегіоном проживання респондентів (у %)

	Захід	Центр	Південь	Схід
Зовсім не згоден	0,2	2,9	7,9	2,6
Скоріше не згоден	6,0	8,4	13,6	7,6
Наскільки згоден, настільки й ні	49,8	43,1	40,5	43,6
Скоріше згоден	32,6	29,1	28,0	31,9
Цілком згоден	11,3	16,5	10,0	14,3

16. Якою мірою Ви довіряєте таким соціальним інститутам? (у %)

	Зовсім не довіряю	Скоріше не довіряю	Скоріше довіряю	Повністю довіряю	Важко відповісти	Баланс довіри-недовіри
Президент України	13,0	21,3	36,7	16,2	12,8	+18,6
Верховна Рада України	28,3	37,4	16,2	4,4	13,8	-45,1
Уряд України	25,4	33,5	19,6	4,4	17,1	-34,9
Державний апарат (чиновники)	28,6	37,5	13,2	2,2	18,5	-50,7
Голова Вашого населеного пункту	15,0	22,8	35,8	10,7	15,7	+8,7
Місцева рада Вашого населеного пункту	16,3	23,5	33,7	9,1	17,3	+3,0
Журналісти-розслідувачі	8,5	14,8	41,6	17,0	18,0	+35,3
Національні ЗМІ	13,5	22,5	31,9	9,2	22,9	+5,1
Місцеві ЗМІ	11,8	20,8	31,4	9,6	26,5	+8,4

16.1. Динаміка за роками (у %)

	2024				2022				2021			
	Не довіряю	Довіряю	Важко відповісти	Баланс довіри-недовіри	Не довіряю	Довіряю	Важко відповісти	Баланс довіри-недовіри	Не довіряю	Довіряю	Важко відповісти	Баланс довіри-недовіри
Президент України	34,3	52,9	12,8	+18,6	9,2	79,7	11,1	+70,5	57,6	36,2	6,2	-21,4
Верховна Рада України	65,7	20,6	13,8	-45,1	53,9	34,6	11,5	-19,3	75,1	18,7	6,1	-56,4
Уряд України	58,9	24,0	17,1	-34,9	47,5	40,6	11,8	-6,9	72	21,5	6,6	-50,5
Державний апарат (чиновники)	66,1	15,4	18,5	-50,7	66	20,1	14,0	-45,9	75,7	14,9	9,4	-60,8
Голова Вашого населеного пункту	37,8	46,5	15,7	+8,7	27,4	63,3	9,2	+35,9	33,6	57,1	9,3	+23,5
Місцева рада Вашого населеного пункту	39,8	42,8	17,3	+3,0	28,8	59,4	11,9	+30,6	37,8	51,4	10,7	+13,6

17. Яка інформація для Вас є найбільш і найменш цікавою у мережі Інтернет? (у %)

	Найбільш цікавою	Скоріше цікавою	Скоріше не цікавою	Найбільш не цікавою	Важко відповісти	Баланс зацікавленості
Про війну з Росією	45,7	35,2	6,9	2,3	10,0	+71,7
Про історичні події	21,4	43,0	16,3	7,6	11,7	+40,5
Про політику	15,5	31,1	28,7	12,4	12,3	+5,5
Про економіку	17,7	40,4	20,8	8,3	12,8	+29,0
Про культуру/фільми/серіали/пісні	21,0	41,1	17,5	9,5	11,0	+35,1
Про подорожі та туризм	14,9	32,1	26,7	14,4	12,0	+5,9
Про спорт та здоров'я	14,0	37,3	25,7	11,5	11,5	+14,1
Про життя знаменитостей	5,6	20,9	28,8	32,3	12,3	-34,6
Про домашніх тварин	13,5	35,0	22,0	17,2	12,3	+9,3

Про товари та послуги	9,6	35,1	26,8	16,2	12,2	+1,7
Про ремонт речей/транспортних засобів/житла	10,3	31,5	26,2	19,1	13,0	-3,5
Про ведення сільського господарства	10,3	30,7	21,4	24,6	13,0	-5,0

18. Вкажіть, будь-ласка, джерела, з яких Ви отримете інформацію про щоденні новини? (у %; респонденти могли обрати будь-яку кількість відповідей)

Телемарафон «Єдині новини»	38,0
Радіо	13,0
Супутникове телебачення	16,6
Youtube	41,3
Загальнонаціональні Telegram-канали	37,4
Місцеві Telegram-канали	39,4
Facebook	35,7
Групові чати у Вайбер/WhatsApp/Telegram	32,6
Інтернет-сайти	31,4
Від родичів/друзів/колег	35,4
Важко відповісти	2,7

18.1. Розподіл за поточним макрорегіоном проживання респондентів (у %; респонденти могли обрати будь-яку кількість відповідей)

	Захід	Центр	Південь	Схід
Телемарафон «Єдині новини»	45,80	38,80	36,20	25,40
Радіо	17,40	14,30	7,90	7,00
Супутникове телебачення	25,70	13,70	17,20	9,40
Youtube	42,30	36,70	39,40	52,60
Загальнонаціональні Telegram-канали	37,20	32,30	48,00	41,50
Місцеві Telegram-канали	37,40	29,20	55,60	55,00
Facebook	41,30	32,20	38,40	33,30
Групові чати у Вайбер/WhatsApp/Telegram	45,30	29,00	29,00	24,90
Інтернет-сайти	45,50	23,40	28,00	32,50
Від родичів/друзів/колег	55,10	20,50	42,30	36,00

19. Скажіть, будь-ласка, якими соціальними мережами Ви користуєтеся в Інтернеті? (у %; респонденти могли обрати будь-яку кількість відповідей)

Telegram	62,2
Facebook	53,5
Tiktok	30,3
X (раніше Twitter)	7,5
Instagram	30,8
WhatsApp	16,6
Signal	5,9
LinkedIn	1,7
Інше	3,2
Не користуюсь соціальними мережами	18,2
Важко відповісти	2,9

20. Для чого Ви зазвичай використовуєте соціальні мережі? (у %; респонденти могли обрати будь-яку кількість відповідей)

Спілкуюся з друзями, близькими	67,4
Відслідковую стрічку подій своїх друзів, знайомих	34,6
Стежу за подіями в житті зірок	11,2
Ділюся новинами зі свого життя	16,4
Відслідковую стрічку новин інформаційних ресурсів	38,1
Беру участь у публічних обговореннях актуальних, резонансних подій	6,6
Відслідковую стрічку подій популярних блогерів/політиків	13,5

Ділюсь посиланнями на новини та інформацію, яку вважаю цікавою	18,5
Ділюсь інформацією про нові фільми/книги/виставки	7,8
Ділюсь розважальним контентом/фото/відео	16,7
Граю в ігри, пропонувані в соціальній мережі	9,6
Інше	0,9
Важко відповісти	18,7

21. За якими критеріями Ви зазвичай довіряєте певному медіа-ресурсу? (у %; респонденти могли обрати будь-яку кількість відповідей)

За порадою рідних, друзів, знайомих, колег	27,1
За рекомендацією відомих блогерів, журналістів чи знаменитостей	9,3
За наявністю реклами чи посилання із вже знайомого і вартого довіри джерела	7,3
Якщо у мене викликає довіру автор чи команда авторів, які ведуть цей ресурс	23,1
Слідкую тривалий час і лише з часом визначаю, чи варто довіряти	27,4
Порівнюю з іншими джерелами інформації і роблю висновки	23,7
Якщо інформація, яку публікує цей медіа-ресурс, видається мені достовірною	17,6
Інше	0,0
Я не довіряю жодному медіа-ресурсу	7,8
Важко відповісти	13,9

22. З яких джерел Ви отримувате інформацію про життя громади, де Ви проживаєте на даний момент? (у %; респонденти могли обрати будь-яку кількість відповідей)

Із місцевих газет/радіо/телебачення	28,0
Із місцевих Telegram-каналів/груп у Facebook	43,4
Із приватних чатів та груп у Вайбер/WhatsApp/Telegram	23,0
Від родичів, друзів, знайомих чи колег у приватному спілкуванні	45,0
Я не цікавлюся новинами про життя своєї громади	7,0
Важко відповісти	8,6

22.1. Розподіл за поточним макрорегіоном проживання респондентів (у %; респонденти могли обрати будь-яку кількість відповідей)

	Захід	Центр	Південь	Схід
Із місцевих газет/радіо/телебачення	39,4	29,3	23,3	10,5
Із місцевих Telegram-каналів/груп у Facebook	37,0	38,6	54,8	55,4
Із приватних чатів та груп у Вайбер/WhatsApp/Telegram	24,9	23,0	20,1	22,4
Від родичів, друзів, знайомих чи колег у приватному спілкуванні	52,5	36,6	47,0	52,2
Я не цікавлюся новинами про життя своєї громади	5,8	8,6	5,7	5,8

23. Яку інформацію Ви б воліли знаходити у місцевих ЗМІ? (у %; респонденти могли обрати будь-яку кількість відповідей)

Про наслідки війни у своїй громаді (захищеність від руйнувань, наявність бомбосховищ, мобілізація, вшанування загиблих тощо)	56,2
Про визначних та яскравих людей своєї громади (військових, лікарів, освітян, культурних працівників тощо)	27,6
Про політичне життя своєї громади	22,9
Про економічне життя своєї громади	31,6
Про культурне життя та визначні події у своїй громаді (концерти, показ фільмів, виставки, гастролі тощо)	22,9
Про історію свого краю	23,6
Інше	0,9
Важко відповісти	19,6

23.1. Розподіл за поточним макрорегіоном проживання респондентів (у %; респонденти могли обрати будь-яку кількість відповідей)

	Захід	Центр	Південь	Схід
--	-------	-------	---------	------

Про наслідки війни у своїй громаді (захищеність від руйнувань, наявність бомбосховищ, мобілізація, вшанування загиблих тощо)	55,3	51,5	62,4	63,0
Про визначних та яскравих людей своєї громади (військових, лікарів, освітян, культурних працівників тощо)	32,8	25,7	28,0	23,3
Про політичне життя своєї громади	22,8	21,9	22,2	25,4
Про економічне життя своєї громади	26,8	32,6	26,5	39,7
Про культурне життя та визначні події у своїй громаді (концерти, показ фільмів, виставки, гастролі тощо)	25,8	21,7	17,9	25,1
Про історію свого краю	22,5	20,4	22,9	33,2

24. На яких платформах Ви найчастіше бачите повідомлення від органів влади щодо подій війни, актуальних подій у державі загалом? (у %; респонденти могли обрати будь-яку кількість відповідей)

У Telegram-каналах органів влади	35,8
На Facebook-акаунтах органів влади та їх представників	22,2
У Tiktok	7,3
У акаунтах органів влади у X (раніше Twitter)	2,5
У Instagram-акаунтах органів влади та їх представників	6,1
У каналах органів влади у WhatsApp	2,6
На YouTube-каналах органів влади та їх представників	13,2
На офіційних сайтах органів влади	10,8
З SMS-розсилок за номером телефону	4,5
З виступів представників влади по телебаченню/радіо	19,3
Я дізнаюся про повідомлення органів влади від блогерів чи медіа, які висвітлюють інформацію про заяви і рішення влади та коментують їх	9,8
У офіційних мобільних додатках (наприклад Дія, «Київ Цифровий» тощо)	7,3
Я практично зовсім не бачу повідомлень від органів влади	16,2
Важко відповісти	11,9

25. Яку громадсько-політичну активність Ви проявляєте в мережі Інтернет? (у %; респонденти могли обрати будь-яку кількість відповідей)

Шукаю інформацію про політику та політичні заходи	18,8
Агітую інших людей влаштувати або взяти участь у політичній акції	2,7
Обговорюю громадські та політичні проблеми у соціальних мережах	6,1
Поширюю в мережі інформацію громадсько-політичного змісту	5,0
Залишаю лайки та коментарі на публікації з громадсько-політичних питань	14,7
Підписуюся під петиціями/колективними зверненнями в Інтернеті	11,1
Голосую за перейменування топонімів (вулиць, проспектів, бульварів, скверів, парків, площ, станцій метро тощо)	7,4
Створюю власний контент на громадсько-політичну тематику	2,1
Беру участь в онлайн-зустрічах присвячених громадсько-політичним питанням	1,3
Підтримую та просуваю соціальні заходи, ініційовані користувачами в Інтернеті (допомога ЗСУ, переселенням, потерпілим від війни, хворим)	10,3
Самостійно ініціюю в Інтернеті певні соціальні заходи та дії, звертаюся із запитом до органів влади	1,1
Інше	0,2
Не брав участі у жодному з таких заходів	59,6

26. Якщо Ви готові особисто взаємодіяти з органами державної влади через мережу Інтернет, то як саме? (у %; респонденти могли обрати будь-яку кількість відповідей)

Ініціювати електронні петиції, звернення до органів державної влади, органів місцевого самоврядування тощо	9,6
Надсилати електронні запити з проханням надати публічну інформацію	9,9
Звертатися до органів влади через чат-боти по допомогу, про факти корупції, злочини, неефективну діяльність чиновників, озвучити проблемні питання тощо	13,8
Повідомляти про небезпечні та підозрілі знахідки (вибухівка, зброя)	19,7

Повідомляти про розташування російських військ та їхньої техніки через чат-бот «Ворог»	13,5
Повідомляти про ворожі дрони/ракти через ЄППО	14,0
Робити запити через форми зв'язку на вебсайтах	5,6
Інше	0,5
Не готовий взаємодіяти з органами державної влади через мережу Інтернет	40,9
Важко відповісти	25,5